

CSS

Hasan Şahin KIZILCIK

GİRİŞ

Bu bölüm ile basit de olsa Türkçe içerikli bir kaynak meydana getirmek istedim. Bu tür konularda Türkçe kaynağın çok az olduğunu hatta bazı konularda hiç olmadığını arayan bilir. Değişik referansları bir araya getirdim ve mümkün olduğu kadar yorumlamaya çalıştım. Yani etiket tablolarını olduğu gibi koymadım. Umarım bir işinize yarar.

CSS nedir?

CSS (Cascading Style Sheets), HTML sayfalarının daha kolay şekillendirilebilmesine ve işlenebilmesine yarayan bir araçtır. CSS bir HTML yazarının işini bir hayli kolaylaştırabilir. Örneğin aşağıdaki yatay cetvelin

```
<hr width=%75 size=5 align=center>
```

bir sitede yüzlerce defa geçtiğini varsayalım. Eğer siz bu tag içerisinde herhangi bir parametreyi değiştirmek isterseniz (örneğin, width=%100 yapmak isterseniz) bunu her bir cetvel için teker teker yapmanız gerekecektir. Ama daha önce cetvel tagını ve parametrelerini bir CSS içerisinde tanımladıysanız ve sitenizi o CSS'yi referans göstererek hazırladıysanız, sadece o CSS'deki parametreyi değiştirerek bütün sitedeki sayfalarda bu parametre değişikliğini sağlayabilir ve her tag için aynı parametreleri defalarca yazmak yerine sadece tagı yazarak aynı sonuca ulaşabilirsiniz.

Artık pek çok tarayıcının bu özelliği desteklemesi ile kullanımı daha da yaygınlaştı. Netscape 4.0 ve IE 4.0 "CSS-1" i oldukça ileri derecede destekliyor.

Burada CSS'nin sık kullanılan özelliklerinden bahsedilecektir.

GENEL

Bir Css kalıbı şu şekilde olur :

Etki edeceği kod {Değişecek özellik: Değer}

Bu kalıp "Head" tagında <style>...</style> kodları arasına yazılır. Bir örnek ile giriş yapalım :

Farz edelim ki; <h1> düzeyinde bir başlık yazacaksınız. Ama bu başlığa tip, renk gibi özellikleri de eklemek istiyorsunuz. O zaman yapacağınız şey muhtemelen aşağıdaki gibi bir tag yazmak olacaktır:

```
<font color="#Renk" face="İsteddiğiniz font" size="+4"></font>
```

Bu satırı pek çok defa tekrarlamamız gerektiğinde, iş biraz canınızı sıkabilir. Fakat alternatif olarak şöyle bir şey de yapabilirsiniz:

Sayfanızın <head> </head> tagları arasına;

```
<style>
h1 {font-family : "İstedğiniz Font"; (Font türü)
    font-size : Değer; (Font büyüklüğü)
    font-weight : Değer; (Font kalınlığı)
    color : #Renk (Font rengi)
}
</style>
```

Artık o sayfa içerisinde <h1> </h1>, tagları arasına yazacağınız her yazı yukarıda belirttiğiniz parametrelere göre şekillenecek ve bu parametrelerde yaptığınız değişiklikler bütün başlıklara aynı şekilde yansiyacaktır.

Bu şekilde <style> </style> tagları içerisinde belirtip tanımlayacağınız her tag için farklı özellikler atayabilirsiniz. Örneğin:

```
<STYLE>
P {font-family:"Times", serif;
    font-size: 14pt;
    font-weight: 600;
    color: #ffffff
}
Pre {font-family:"Times", serif;
    font-size: 14pt;
    font-weight: 600;
    color: #ffffff
}
h1 {font-family:"Western ", fantasy;
    font-size: 38pt;
    font-weight: 900;
    color: #ffffff;
}
h2 {font-family:" Courier", monospace;
    font-size: 24pt;
    font-weight: 900;
    color: #ffffff;
}
</STYLE>
```

Şimdi bu parametreleri görelim.

FONT PARAMETRELERİ

Font-Family :

Font türü genel bir grup ve ya özel bir font tanımlayarak belirtilebilir. 5 genel font grubu vardır.

serif (e.g., Times)
sans-serif (e.g., Arial or Helvetica)
cursive (e.g., Zapf-Chancery)
fantasy (e.g., Western)
monospace (e.g., Courier)

"Times" özel bir font ismidir ve "Serif" font grubuna bağlıdır. Bu font grubu içerisinde daha birçok font mevcuttur.

Birden çok font da tanımlanabilir. Örneğin :

```
p {font-family: "New Century Schoolbook", Times, serif }
```

Bu örnekte ilk iki isim özel font isimleridir. Üçüncüsü ise genel bir font grubu ismi. Eğer sayfaya bakan kişinin bilgisayarında ilk belirtilen font yok ise diğer font kullanılacaktır. O da yok ise en son belirtilen font grubu içerisinde mevcut olan bir tane seçilecektir.

Font-Style :

Bu parametrenin alabileceği üç değer vardır.

normal - italic - oblique

Font-weight :

Fontun gücü veya kalınlığı desek yanlış olmaz sanırım. Alabileceği değerler aşağıdaki gibidir.

normal - bold - bolder - lighter - 100 - 200 - 300 - 400 - 500 - 600 - 700 - 800 - 900

Font-Size :

Fontun boyutunu belirler. Alabileceği değerler aşağıdadır.

xx-small - x-small - small - medium - large - x-large - xx-large

Color :

Bir çok şekilde tanımlayabilirsiniz.

- 1) Windows VGA paletine göre belirlenmiş 16 kelime ile:

aqua, black, blue, fuchsia, gray, green, lime, maroon, navy, olive, purple, red, silver, teal, white, yellow.

- 2) RGB renkleri olarak da dört şekilde tanımlayabilirsiniz:

#rrggbb	(e.g.,	#00cc00)
#rgb	(e.g.,	#0c0)
rgb(x,x,x)(e.g.,		rgb(0,204,0))
rgb(y%,y%,y%) (e.g., rgb(0%,80%,0%))		

Örnek olarak:

```
P {font-family:"Times", Arial, serif;
  font-size: 12pt;
  font-weight: 600;
  color: #ffffff
}
```

ARKA ALAN PARAMETRELERİ

Background-Color :

Arka alan rengini tanımlamak için her hangi bir tag ile kullanılır. Örneğin:

```
BODY { background-color: white }
```

şeklinde kullanıldığında bütün sayfanın arka alanı belirtilen renkte olur.

```
H1 { background-color: #FF33CC }
```

Bu şekilde olduğunda da sadece H1 tagları arasına yazılan metinlerin arka alanları belirtilen renkte olur.

Background-image :

Background-color'daki mantığın aynısı geçerli. Örneğin :

```
BODY { background-image: url(/images/table1.gif) }
P { background-image: url(http://www.falanfilan.com/bg.jpg) }
```

Background :

Bu parametre birden çok background parametresini birleştiren bir parametredir. Aşağıdaki örneklerde yukarıda bahsettiğimiz iki parametre bir arada kullanılmıştır. Örneğin:

```
P { background: url(../backgrounds/bg12.jpg) #f0f8ff }
TABLE { background: #0c0 url(yaprak.jpg) }
```

Bu parametreler sayesinde sayfa içerisinde özel (specific) bir yerin arka alan rengi veya resmini değiştirebilirsiniz. Deneyin ve sonuçlarını görün.

Background-repeat :

Bu tag ile CSS'nin bir başka hoş özelliğinden daha yararlanabilirsiniz. Normalde BODY tagı içerisinde background="filanca.gif" şeklinde bir tanımlama yaptığınızda "filanca.gif" sayfanın arka fonunu tamamen kaplayacak şekilde örülür. Background-repeat parametresi ile bu resmi sadece dikey düzlemde veya yatay düzlemde alt alta sıralayarak sayfa boyunca tekrarlanmasını ya da hiç tekrarlanmadan sadece arka fonda bir nüshanın bulunmasını sağlayabilirsiniz. Aşağıdaki örnekte "cicek.gif" (x eksenini) yatay düzlemde yan yana sıralanarak arka fonda yer alanacaktır.

```
BODY { background: white url(cicek.gif); background-repeat: repeat-x }
```

Takip eden örnekte de "resim.gif" arka fonda sadece bir defa yer alacaktır.

```
BODY { background: white url(resim.gif); background-repeat: no-repeat }
```

"Background-repeat" in alabileceği diğer parametreler : repeat, repeat-y

Background-attachment :

Bu parametre, sayfa döndürülürken (scroll) arkafonda yer alan resmin içerik ile birlikte akmasını sağlar. Böylece arka fon resmi ekranda sabit kalyormuş gibi bir görünüm oluşur. Alabileceği iki değer vardır:

```
BODY { background: white url(kandil.gif); background-attachment: fixed }
BODY { background: white url(candybar.gif); background-attachment: scroll }
```

Background-position :

Herhangi bir sayısal ve ya yüzde değer alabileceği gibi :

[top | center | bottom] ve [left | center | right] değerlerini de alabilir.

TEXT PARAMETRELERİ***Word Spacing :***

Kelimeler arasındaki boşluğun miktarını belirler.

H1 { word-spacing: 0.4em }

em (ems, font yüksekliği)
ex (x-height, "x" elemanının yüksekliği)
px (pixel)

Letter Spacing :

Karakterler (Harfler) arasındaki boşluk miktarını belirler.

H1 { letter-spacing: 0.1em }

Text Decoration :

Bu parametre kelimelerin değişik şekilde dekore edilebilmesini sağlar. Aşağıdaki örnek ile linkler alt çizgisiz hale getirilebilir.

A:active { text-decoration: none }

Alabileceği değerler:

none - underline - overline - line-through - blink

Vertical Alignment :

Sayfa içerisindeki herhangi bir satır içi elemanın ana elemana göre içerik içindeki dikey pozisyonunu değiştirmek için kullanılır. Alabileceği değerler:

baseline - sub - super - top - text-top - middle - bottom - text-bottom

IMG { vertical-align: 50% }

Text Transformation

Bir kelimenin yazım şeklini belirlemek için kullanılır. Alabileceği değerler:

none (Yazıldığı gibi)
capitalize (Sadece baş harfi büyük.)
uppercase (Bütün harfler büyük.)
lowercase (Bütün harfler küçük.)

Örneğin:

```
H1 { text-transform: uppercase }
H2 { text-transform: capitalize }
```

Text Alignment :

HTML'deli "align" tagına benzer. Yatay pozisyonları belirlemede kullanılır. Alabileceği parametreler:

left, right, center, justify

Örneğin:

```
H1 { text-align: center }
```

Burada bahsedilmeyen diğer parametreler de

Text Indentation
Line Height

BOX PARAMETRELERİ

Top Margin :

Bir sayfa elemanının tepe boşluk miktarını belirler. Herhangi bir sayısal değer veya yüzde değeri alabilir.

```
BODY { margin-top: 0 }
```

Right Margin

"Top Margin" ile aynı...

Bottom Margin

"Top Margin" ile aynı...

Left Margin

"Top Margin" ile aynı...

Margin :

Yukarıdaki margin parametrelerinin tamamını kapsayan bir tagdır. Değişik kullanım şekilleri vardır.

```
BODY { margin: 5em } (Bütün margin değerleri 5em.)
```

```
DIV { margin: 1em 2em 3em 4em }
(top-margin 1em, right-margin 2em, bottom-margin 3em, left-margin 4em)
```

Top Padding

Bir elemanın üst sınırı ile seçicinin içerik sınırı arasındaki boşluk miktarını belirler. Herhangi bir sayısal değer veya yüzde değeri alınabilir.

Right Padding

"Top Padding" ile aynı...

Bottom Padding

"Top Padding" ile aynı...

Left Padding

"Top Padding" ile aynı...

Padding

Bütün padding değerleri bu parametre ile topluca ifade edilebilir.

BLOCKQUOTE { padding: 2em 4em 5em }

DİĞER PARAMETRELER

Burada bahsedilmeyen diğer "Box Parametreleri" de aşağıdaki gibidir.

Top Border Width
Right Border Width
Bottom Border Width
Left Border Width
Border Width
Border Color
Border Style
Top Border
Right Border
Bottom Border
Left Border
Border
Width
Height
Float
Clear

CSS'nin harici kullanımı

Harici bir CSS oluşturmak için yapmanız gereken şey çok basit. Daha önce <Style> </Style> tagları arasına yazdığınız parametreleri herhangi bir text editöründe (eg. Notepad) boş bir sayfa üzerine geçirin. Sonra da sayfayı "farklı kaydet" menüsünden "css" uzantılı olarak kaydedin. (eg. clasic.css, ilk.css)

Şimdi de:

<LINK REL=StyleSheet HREF="CSS dosyanızın ismi" TYPE="text/css" TITLE="Herhangi bir isim">

tagını <HEAD> </HEAD> tagları arsına kopyalayın ve gerekli değişiklikleri yapın.

Hemen örnek de verelim. Aşağıdaki parametreleri "ilk.css" olarak kaydettiğimi varsayarsak

```
P {font-family:"Times", New Century Schoolbook, serif;
font-style: normal;
font-size: 14pt;
font-weight: 600;
color: #ffffff
}
h1 {font-family:"New Century Schoolbook", Times, serif;
font-size: 38pt;
font-style:italic;
font-weight: 900;
color: #ffffff;
}
h2 {font-family:"New Century Schoolbook", Times, serif;
font-size: 24pt;
font-weight: 900;
color: #ffffff;
}
```

HEAD bölümüne eklemem gereken tag şu şekilde olacak.

```
<LINK REL="StyleSheet" HREF="ilk.css" TYPE="text/css" TITLE="ilk CSS" >
```

Tabiki "ilk.css" ile link verilen sayfanın aynı klasörde olduğunu varsayıyorum.

TYPE="text/css" parametresi tarayıcının tanıyamadığı ya da desteklemediği CSS parametrelerini görmezlikten gelmesi içindir.

Aslında bu <LINK> tagının bir de MEDIA parametresi mevcuttur; ama Netscape 4.x ile bir hayli sorun çıkarmaktadır. O yüzden kullanmayın daha iyi.